

Dosarul nr. 3ra-514/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: O. Melniciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Gr. Dașchevici, V. Negru, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Voloc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea la emiterea actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 30 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 06 august 2020, Mihail Voloc, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea la emiterea actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că a activat în organele afacerilor interne până la 15 decembrie 1998, ulterior obținând calitatea de pensionar al Ministerului Afacerilor Interne cu calculul vechimii în muncă de 20 ani calendaristici efectiv în serviciu. În temeiul ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 i s-au efectuat recalculări a vechimei în muncă, introducându-se în avantajele pentru perioada activității în Batalionul Serviciului Escortă și Pază a Deținuților al Comisariatului General al Poliției Chișinău, vechimea în muncă fiindu-i stabilită la momentul ieșirii la pensie de 21 de ani. Or, la ieșirea la pensie inițial, quantumul pensiei constituia 50 % din soldă, iar după recalculare ar constitui 53 %.

Reclamantul a susținut, că a depus actele menționate la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești în vederea recalculării quantumului pensiei, iar prin decizia

nr. 91/2020/28042 i s-a respins cererea de reexaminare a pensiei. Nefiind de acord s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Hîncești și satisfacerea cerințelor invocate, iar Casa Națională de Asigurări Sociale la 27 iulie 2020 a respins cererea prealabilă.

Reclamantul consideră decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Hîncești și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale neîntemeiate și pasibile de a fi anulate, invocând prevederile art. art. 48, 49, 54 din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabineri.

Reclamantul a susținut, că Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 19 din data de 19 iulie 2016, a statuat că pensiile pentru limită de vârstă se acordă pentru munca și serviciile prestate, prin îndeplinirea unor obligațiuni social importante. Prin natura lor social-juridică primară pensiile sunt sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor. Având în vedere dispozițiile art. 47 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cetățenii au dreptul de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, evidențiind că în conformitate cu art.10 din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, dreptul la pensie este imprescriptibil.

Reclamantul a invocat, că în același timp, Curtea a observat, că art. 35 alin. (1) din aceeași Lege prevede că plata stabilită și neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani până la data solicitării. Aceeași normă se regăsește la pct. 20 din Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de asigurări sociale de stat și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006. În acest context, Curtea a reținut că legiuitorul instituind limita de 3 ani pentru încasarea retroactivă a pensiei calculate, nu a ținut cont că neîncasarea acesteia poate să nu depindă de voința beneficiarului. De altfel, în condițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în cazul neachitării la timp a pensiei din vina organului de asigurări sociale care stabilește sau plătește pensia, aceasta se achită fără nici un fel de limite în termen. În același timp, pot exista situații în care pensia nu se încasează la timp din motive ce nu sunt imputabile organului de asigurări sociale, dar nu depind nici de voința beneficiarului pensiei, însă legea și în asemenea situații îl sancționează pe titularul pensiei. Într-o altă ordine de idei, având în vedere jurisprudența Curții Europene în materia aplicării art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, conform căreia dreptul la prestații sociale se asimilează unui drept de proprietate, Curtea a reținut, că prin normele contestate, care stabilesc limita de 3 ani pentru încasarea retroactivă a pensiei calculate, a fost instituită o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate. Curtea a reiterat, că dreptul de proprietate nu este unul absolut și poate fi supus unor limitări. În acest context, Curtea a reținut, că o restrângere a drepturilor relative garantate de Constituție trebuie să fie prevăzută de lege, să fie necesară în interesele menționate la art. 54 alin. (2) din Legea fundamentală, să fie proporțională cu situația care a determinat-o și să nu aducă atingere substanței dreptului de proprietate, altfel spus, să servească unui

interes public legitim. Prin urmare, cu referire la interesul public în discuție, punând în balanță interesul statului de a stabili anumite termene de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile în scopul asigurării certitudinii juridice, pe de o parte, și dreptul cetățenilor de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile legii, aceasta fiind, de regulă, sursa lor primară de existență, pe de altă parte, Curtea constată, că acesta din urmă prevalează.

Reclamantul a solicitat admiterea acțiunii, declararea ilegalității deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Hîncești nr. 91/2020/28042 din 27 iunie 2020, a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. V-1470/20 din 27 iulie 2020; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să efectueze achitarea diferenței neachitate a pensiei lui Mihail Voloc, începând cu 15 decembrie 1998, în cuantum de 53 la sută din solda lunară, luându-se în considerație certificatul eliberat de Departamentul de Poliție Chișinău nr. 34/20-5685-262 din 12 martie 2020, cu majorările și indexările care au avut loc.

Prin cererea concretizată, depusă suplimentar la 14 septembrie 2020, Mihail Voloc, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali a invocat omisiunea mecanică prin indicarea greșită a sintagmei Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești, corect fiind Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru. (f.d. 73-75)

Prin hotărârea din 30 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Voloc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind declararea ilegalității deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr. 91/2020/28042 din 27 iunie 2020, a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. V-1470/20 din 27 iulie 2020, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să efectueze achitarea diferenței neachitate a pensiei lui Mihail Voloc începând cu 15 decembrie 1998, în cuantum de 53 la sută din solda lunară, luându-se în considerație certificatul eliberat de Departamentul Poliției Chișinău nr. 34/20-5685-262 din 12 martie 2020, cu majorările și indexările care au avut loc, s-a declarat drept ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr. 91/2020/28042 din 27 iunie 2020 privind refuzul în recalcularea pensiei conform certificatului nr. 34/20-5685-262 din 12 martie 2020, eliberat de Departamentul Poliției mun. Chișinău, s-a declarat drept ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. V-1470/20 din 27 iulie 2020, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze achitarea diferenței neachitate a pensiei lui Mihail Voloc, începând cu data de 15 decembrie 1998, în cuantum de 53 la sută din solda lunară, luându-se în considerație certificatul eliberat de Departamentul de Poliție Chișinău nr. 34/20-5685-262 din 12.03.2020, cu majorările și indexările care au avut loc. (f.d. 93-100)

La 03 noiembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 30 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, iar la 10 noiembrie 2020 a depus motivarea apelului, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii depuse de Mihail Voloc.

Prin decizia din 26 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 30 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Voloc împotriva

Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea la emiterea actului administrativ individual favorabil.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel prin prisma normelor de drept material ce reglementează raportul juridic litigios, în raport cu circumstanțele cauzei, a reținut ca fiind stabilită certitudinea faptului că, Mihail Voloc a activat în cadrul subdiviziunilor afacerilor interne începând cu 06 octombrie 1980 până la 15 decembrie 1998, în perioada 20 iulie 1992-06 august 1992 a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și Independenței Republicii Moldova pe platoul Bender, iar în perioada 01 august 1997-15 decembrie 1998 a activat în funcția de comandant de companie al Batalionului Serviciului Escortă al Comisariatul General al Poliției mun. Chișinău.(f.d. 7-7 verso)

În temeiul Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 520 din 05 august 1992 cu privire la măsurile primordiale de protecție socială a persoanelor participante la acțiunile militare pentru apărarea integrității și Independenței Republicii Moldova și acordarea ajutorului necesar cetățenilor și familiilor, afectate de conflictul militar, în temeiul ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul MAI, Direcția de Poliție a mun. Chișinău a efectuat recalcularea vechimii în muncă a intimatului Mihail Voloc, cu înlesniri (1:3) și respectiv (1:2) pentru perioada 20 iulie 1992-06 august 1992, când a participat la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și Independenței Republicii Moldova pe platoul Bender și pentru perioada 01 august 1997-15 decembrie 1998, când a activat în funcția de comandant de companie al Batalionului Serviciului Escortă al Comisariatul General al Poliției mun. Chișinău, eliberând certificatul nr.34/20-5685-262 din 12 martie 2020 a vechimii în muncă în cadrul MAI, conform căruia, la data concedierii, 15 decembrie 1998, vechimea în muncă constituia 21 ani, 07 luni și 22 zile. (f.d.7-7 verso)

Instanța de apel a reținut că instanța de fond just a conchis asupra temeiniciei acțiunii înaintate de Mihail Voloc și a declarat drept ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr. 91/2020/28042 din 27 iunie 2020 privind refuzul în recalcularea pensiei conform certificatului nr. 34/20-5685-262 din 12 martie 2020, eliberat de Departamentul Poliție mun. Chișinău și refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. V-1470/20 din 27 iulie 2020, și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze achitarea diferenței neachitate a pensiei lui Mihail Voloc, începând cu 15 decembrie 1998, în cuantum de 53 % la sută din solda lunară, luându-se în considerație certificatul eliberat de Departamentul de Poliție mun. Chișinău nr. 34/20-5685-262 din 12 martie 2020, cu majorările și indexările care au avut loc. Or, conform pct. 8, lit. d) al hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare. La calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă

și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei instanței de apel, la data de 23 martie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului, Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 26 ianuarie 2021, fiind notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin intermediul oficiului poștal, la data de 12 martie 2021, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 151). Astfel, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la 24 martie 2021, este în termen.

La 06 aprilie 2021 în adresa intimatului Mihail Voloc, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali, a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 160).

La 09 aprilie 2021 Mihail Voloc, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali a depus referință prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul

neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Gervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan